

Sista uppsatsen

Kurt Pålsson

PROLOG

JAG HAR SVÅRT ATT SOVA, fått allt svårare. Drömmar med likartade teman återkommer, några allt oftare. En handlar om att jag är på väg och resan är lång. Jag måste packa ordentligt men hittar inte min väska, letar överallt i garderober och förråd, på vinden. Och blir hela tiden hindrad, papper ska fyllas i, frågor besvaras, punkteringen på cykeln lagas. Rotar till slut fram väskan bakom en tom trälåda längst ner i källaren. Låset är trasigt. Den hålls enbart ihop av en livrem och är packad med gamla serietidningar, mest Fantomen, en leksaksångmaskin, en trasig julget i halm, en pärm full med nerklottrade anteckningsblad, ett etui med en kråsnål, några böcker: *Resan till landet Längesen*, *Greven av Monte Cristo*, *Röde Orm*. Allt saker med minnen. Märkligt att jag inte lagt märke till trälådan tidigare och lustigt nog är den klädd med rött siden på insidan. Omsorgsfullt packar jag ner sakerna i lådan och lägger på locket. Men nu är allt som ska med på resan försvunnet. Vaknar kallsvettig av att jag inte kommer att hinna. Jag kommer inte att lyckas.

I en annan dröm köar jag på en flygplats i ett främmande land. En hetsig och hotfull stämning råder, gång efter gång tvingas jag med uppsträckta armar visiteras av polisen. De tilltalar mig aggressivt på ett språk jag inte förstår. Efter att ha lagt väskorna på ett band för att röntgas, är de plötsligt försvunna. Jag stoppas bryskt i mina försök att söka rätt på dem. Vid incheckningsdisken saknas mina värdehandlingar: pass, biljett, plånbok. Hur desperat jag än letar är de

borta. Så stängs disken, flyget lyfter utan mig, från alla håll knuffar folk på.

En tredje dröm om en konferensavslutning. Jag har varit en viktig person, ja den viktigaste. När jag tar igen mig i lobbyn, vet jag inte vet hur jag ska ta mig därifrån. Arrangören är i färd med att lämna hotellet, hans stora van är fullpackad och medresenärerna sitter redan i bilen. Jag ber om skjuts, något han motvilligt lovar om jag snabbar på. Jag rusar runt på hotellet och samlar ihop utspridda saker. För varje runda ökar irritationen. Äntligen är allt på plats och jag tränger ner mig i baksätet.

- Utcheckningen, jag har glömt den. Vänta en minut.
- Det kan inte vara sant.
- Är strax tillbaka.

När jag är klar ser jag bilen rulla iväg och börjar springa efter för att hinna i fatt. Det bör gå, trafiken är tät med många stopp. Det känns förunderligt lätt att springa, kroppen är smidig, studsar fram, orken tar inte slut. Gång på gång är jag nästan ifatt. Men så lämnar vi staden och kommer ut på landet med stora öppna fält. Bilen kör uppför en lång stigning, avståndet ökar och bortom krönet försvinner den. Väl där uppe delar sig vägen. Jag har ingen aning om vilken väg han valde, ingen aning om var jag befinner mig och utan allt som är mitt.

Drömmarna väcker mig, återkommer när jag glider in i sömnen igen, tvingar mig att stiga upp, läsa eller vagga runt i lägenheten. De förföljer mig långt in på dagarna. Tröttheten äter sig in och bäddar in mig i en mjölkaktig dimma.

En natt väcks jag av att jag faller. Jag sätter mig rakt upp, har svårt att andas. Jag är en stenstod, omsorgsfullt uthuggen högt uppe på en mäktig klippa med oändliga vyer i blickfånget. Så börjar klippan rämna och min kropp krackelera, ett ben störtar ner i avgrunden, sedan en arm,

underdelen av kroppen. Till sist lossnar huvudet, studsar mot klippväggen.

Krossas.

Men jag är ju inte klar med livet, har inte ens försökt bli det.

Jag sitter länge rakt upp i sängen med tänd lampa. Beslutet är ofrånkomligt.

Nästa dag går jag ut på nätet, bokar hotell, fyra nätter borde räcka, köper tågbiljett och anmäler mig till årets studentjubileum. Det är som om drömmen aktiverar en hemlig plan och att den nu verkställs av egen kraft. Oberoende av min vilja ska den metodiskt ta mig ner i sedan länge undan-gömda skikt.

Beslutet får lugnet att inställa sig och drömmarna upphör. Inte heller resan upptar mina tankar, det är som om den inte har med mig att göra.

Dagen före börjar med den vanliga rutinen: Eriksdalsbadets gym, lite styrketräning och jogging på löpbandet, sedan frukost med Klassisk förmiddag på P2, en stund framför datorn och med mobilen. Jag lusläser DN, först kulturdelen och för ovanlighetens skull också ekonomin. Ser att Cinemateket visar "Till sista andetaget" nästa vecka. Herregud, den har jag ju aldrig sett! Får jag bara inte missa.

På eftermiddagens runda i Vita bergen flyter en liknande junidag för oändliga år sedan upp. Den gång när jag gick hit upp med en som stod mig nära och vi med hetta drog in varandra i buskaget bakom friluftsteaterns scen. Efteråt fotograferade jag henne sittande på en parkbänk. Korten måste finnas kvar. Jag letar upp dem i ett förvaringsskåp, ser en kvinna som älskar, som öppet och förbehållslöst möter mig. Bilderna sköljer över mig. Och över vad som kunde ha blivit.

Går på kvällen förbi Dramaten, köper en sista-minutenbiljett till Noréns »Som löven i Vallombrosa». Pjäsen överraskar, berör mig mer än förväntat. När man inte älskar, kanske man klarar av livet. Men älskar man, då går man under.

Vid midnatt en sista internetkoll på tågtider, hotellrum och studentprogram. Packningen går snabbt. Efter alla resor finns en reflexmässighet i vad som minimalt behövs för ett par dagar: necessären som alltid är packad, underkläder, några skjortor, den grå kostymen, minidatorn, kollegieblock och en liten anteckningsbok i kavajfickan. Det enda som skapar problem är studentmössan. Den brände jag i »mössbålet» sista april 1968, vänsterprotesten när akademiska kören och rektorn genom sång och tal traditionellt hälsade våren i Lundagård. Nu har jag ingen lust att provocera genom att vara den ende utan, letar i stället fram min dotters. Den är gulnad, fullklottrad och flera nummer för liten, men den får duga.